

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY

CHRISTINE STIX-HACKL

přednesené dne 11. listopadu 2004¹

I — Úvod

1. Předložená věc se týká výkladu čl. 3 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku². V tomto rámci má Soudní dvůr vyjasnit, do jaké míry mohou být smlouvy o pronájmu motorových vozidel považovány za „smlouvy o poskytování právních služeb“ ve smyslu tohoto ustanovení.

a easyCar (UK) Limited (dále jen „easyCar“), ve které jednak OFT žádá, aby bylo společností easyCar zakázáno upírat zákazníkům zákonné právo na odstoupení od smlouvy a vrácení zaplacených částek, a jednak společnost easyCar žádá vnitrostátní soud o určení, že je osvobozena od těchto povinností.

II — Právní rámec

2. Článek 3 odst. 2 směrnice stanoví výjimku z rozsahu působnosti směrnice o smlouvách na dálku ve vztahu k jejím článkům 4, 5, 6 a 7 odst. 1 – a tím také ohledně práva odstoupit od smlouvy, které musí být spotřebiteli poskytnuto na základě článku 6.

A — Právo společenství

4. Podle jejího článku 1 je předmětem směrnice o smlouvách na dálku „sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se smluv mezi spotřebiteli a dodavateli uzavřených na dálku“.

3. Spor v původním řízení vychází ze žaloby Office of Fair Trading (dále jen „OFT“)

5. „Smlouvou uzavřenou na dálku“ se podle čl. 2 odst. 1 rozumí „jakákoli smlouva týkající se zboží nebo služeb uzavřená mezi dodava-

¹ — Původní jazyk: němčina.

² — Úř. věst. L 144, s. 19; Zvl. vyd. 15/03, s. 319 (dále jen „směrnice o smlouvách na dálku“).

telem a spotřebitelem v rámci systému organizovaného prodeje na dálku nebo systému poskytování služeb prováděného dodavatelem, který pro účely smlouvy používá až do dne uzavření smlouvy výhradně jeden nebo více komunikačních prostředků na dálku“.

prostřednictvím Consumer Protection (Distance Selling) Regulations 2000 (dále jen „Regulations“). Výjimka v ustanovení čl. 3 odst. 2 směrnice byla provedena čl. 6 odst. 2 Regulations, které stanoví následující:

6. K základním ustanovením směrnice o smlouvách na dálku patří čl. 6 odst. 1, podle kterého „v případě jakékoli smlouvy uzavřené na dálku musí být spotřebiteli poskytnuta lhůta alespoň sedmi pracovních dnů, v rámci které může od smlouvy odstoupit bez sankcí a bez uvedení důvodu [...]“. Článek 6 odst. 2 stanoví právní následky uplatnění práva odstoupit od smlouvy, zatímco čl. 6 odst. 3 směrnice vypočítává případy, ve kterých je uplatnění práva odstoupit od smlouvy vyloučeno, nedohodnou-li se smluvní strany jinak.

„Články 7 až 19 odst. 1 se nepoužijí na:

[...]

(b) smlouvy o poskytování ubytovacích, přepravních, stravovacích nebo zábavních služeb, v nichž se dodavatel po uzavření smlouvy zavazuje, že tyto služby poskytne ke konkrétnímu datu nebo během konkrétní lhůty.“

7. Podle čl. 3 odst. 2 směrnice o smlouvách na dálku se nicméně ustanovení článku 6 mimo jiné nepoužije na „na smlouvy o poskytování ubytovacích, přepravních, stravovacích nebo zábavních služeb, v nichž se dodavatel po uzavření smlouvy zavazuje, že tyto služby poskytne ke konkrétnímu datu nebo během konkrétní lhůty“.

9. Základní „právo na odstoupení od smlouvy“ je upraveno v článku 10 odst. 1 Regulations:

B — Vnitrostátní právo

8. Směrnice o smlouvách na dálku byla provedena do práva Spojeného království

„S výhradou článku 13, pokud spotřebitel zašle dodavateli ... oznámení o odstoupení od smlouvy ve lhůtě pro odstoupení uvedené v člancích 11 a 12 Regulations, pak oznámení o odstoupení má za účinek zrušení smlouvy.“

10. Článek 12 Regulations provádí lhůty upravené v čl. 6 odst. 1 směrnice o smlouvách na dálku pro smlouvy o poskytování služeb a čl. 13 odst. 1 písm. a) – kterého se žalobkyně podpůrně dovolává – provádí čl. 6 odst. 3 směrnice o smlouvách na dálku.

11. Článek 14 provádí čl. 6 odst. 2 směrnice o smlouvách na dálku a mimo jiné stanoví, že dodavatel je povinen při odstoupení od smlouvy podle článku 10 bezúplatně vrátit všechny částky zaplacené spotřebitelem nebo na účet spotřebitele v souvislosti se smlouvou, s výjimkou určitých právními předpisy uznaných nákladů spojených s vrácením zboží.

13. Z obchodních podmínek easyCar vyplývá, že zákazník má sice po uzavření smlouvy o pronájmu právo odstoupit od ní, ale z tohoto odstoupení mu nevyplývají žádné nároky na vrácení zaplacených částek, s výjimkou případu existence nepředvídatelných nebo jinak výjimečných okolností, jako vážná nemoc nebo přírodní katastrofy.

14. Poté co bylo vzneseno vícero stížností spotřebitelů proti společnosti easyCar v souvislosti se slučitelností smluv o pronájmu s britským právem, obzvláště s Regulations, obrátila se společnost easyCar dne 21. listopadu 2002 na postupující soud, aby určil, že její smlouvy o pronájmu „podle čl. 6 odst. 2 písm. b) nebo čl. 13 odst. 1 písm. a) Regulations nepodléhají požadavkům článků 10 a 12 ve vztahu k odstoupení od smlouvy“.

III — Skutkový stav a řízení

12. Společnost easyCar je půjčovna aut, která uzavírá smlouvy se zákazníky pouze prostřednictvím internetu. Náklady za pronájem aut jsou přizpůsobovány nabídce a poptávce, to znamená, že v zásadě ceny tím více stoupají, čím méně je aut k dispozici. Tímto jsou ceny za pronájem tím nižší, čím dříve je auto zamluveno, a vzrůstají s blížícím se dnem pronájmu v závislosti na zbývajících disponibilítě. Tímto má být zákazníkům umožněno obdržet auto i ještě krátce před datem pronájmu, ale v tomto případě za vyšší ceny.

15. V této souvislosti společnost easyCar zastávala názor, že její smlouvy o pronájmu spadají pod výjimku uvedenou v čl. 6 odst. 2 pro „smlouvy o poskytování přepravních služeb“, která odpovídá čl. 3 odst. 2 směrnice o smlouvách na dálku.

16. Ve své zdravotní žalobě ze dne 7. února 2003 uplatňuje na druhé straně OFT, že společnost easyCar nedodržuje své povinnosti z článků 10 a 14 Regulations, kterými je proveden čl. 6 odst. 1 a 2 směrnice.

17. Přestože oba účastníci řízení zastávají rozdílné názory, co se týče výrazu „přepravních“ ve smyslu Regulations, jsou zajedno v tom, že se v případě projednávaných smluv o pronájmu auta jedná o „uzavírání smluv na dálku“ a „poskytování služeb“ ve smyslu Regulations a tím i směrnice o smlouvách na dálku.

18. Protože Regulations, jejichž porušení se dovolává OFT před vnitrostátním soudem, musí být jako provedení směrnice o smlouvách na dálku vykládány ve světle této směrnice, High Court of Justice (England and Wales), Chancery Division, položil usnesením ze dne 21. července 2003 Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

Zahrnuje pojem „smlouvy o poskytování [...] přepravních [...] služeb“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 směrnice 97/7/ES o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku smlouvy o pronájmu auta?

o poskytování přepravních služeb“. Slovo „přepravních“ nezahrnuje jenom skutečné provedení přepravy vlastními zaměstnanci, ale i pouhé poskytnutí dopravních prostředků. Zákonnodárce úmyslně neprovedl rozlišení. Právní úprava v čl. 3 odst. 2 se tedy vztahuje na všechny smlouvy, které jsou uzavírány v oblasti „přepravy“. Tento výklad podporuje také znění německé verze „in den Bereichen [...] Beförderung“, stejně jako italská verze „relativi [...] ai trasporti“, které obě nedovolují restriktivní výklad.

20. Dále je podle společnosti easyCar z jiných služeb popsanych v čl. 3 odst. 2 patrné, že z rozsahu působnosti směrnice o smlouvách na dálku musí být vyňaty právě takové případy, ve kterých odstoupení od smlouvy nepřichází do úvahy, protože poskytovatel služeb by tím byl vystaven závažným důsledkům. Přesně tak tomu je tehdy, když je na základě omezených kapacit nezbytná rezervace. Tomuto riziku je vystavena také půjčovna aut. V tom se neodlišuje od smluv v oblasti ubytovacích, stravovacích nebo zábavních služeb.

IV — K předběžné otázce

A — Hlavní argumenty účastníků řízení

19. Společnost *easyCar* se domnívá, že se u smluv o pronájmu auta jedná o „smlouvy

21. Tento výklad podle společnosti *easyCar* vyplývá také z přípravných prací ke směrnici, neboť například již článek 3 návrhu směrnice Komise ze dne 21. května 1992³ výslovně zahrnuje služby, které vyžadují rezervaci.

3 — Úř. věst. L 1992, C 156, s. 14, 16.

22. Společnost easyCar se dále opírá o výklad pojmu „přeprava“. Domnívá se, že jak uvedl Soudní dvůr ve vztahu k šesté směrnici Rady 77/388/EHS ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu – Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně⁴, „přepřavou“ je třeba rozumět vše, co je užíváno pro přemístění z jednoho místa na druhé. Do toho jsou také zahrnuty dopravní prostředky. Také ze směrnice Rady 83/182/EHS ze dne 28. března 1983 o osvobození od daní, které platí v rámci Společenství pro dočasný dovoz některých dopravních prostředků⁵, vyplývá, že poskytnutí vozidel představuje poskytnutí přepravních služeb.

23. Nezahrnutí pronájmu aut navíc podle společnosti easyCar neodpovídá zásadě rovnosti, která musí být zaručena v právu Společenství, neboť půjčovna aut je oproti tradičním přepravním službám, jako jsou služby autobusové dopravy, se kterými je v konkurenci, znevýhodněna, pokud pro ni ustanovení o výjimce neplatí.

24. *Britská vláda* zastává naproti tomu názor, že smlouvy o pronájmu aut nejsou pokryty výjimkou z rozsahu působnosti stanovenou v čl. 3 odst. 2, neboť jednak toto

ustanovení musí být vykládáno restriktivně a jednak „přeprava“ znamená poskytnutí přepravních služeb a neomezuje se na poskytnutí dopravních prostředků.

25. Zacházení rozdílné od toho, které je vyhrazeno podnikům přepravy cestujících, je podle britské vlády odůvodněné. Na rozdíl od přepravních podniků, které potřebují zvláštní licenci k přepravě osob, pro půjčovnu aut není nezbytné splnit takovou podmínku. Navíc jsou přepravní podniky závislé na určitých dopravních sítích. Dále není postavení cestujícího s ohledem na zakoupení jízdenky a uzavření pojištění srovnatelné s postavením řidiče pronajatého auta.

26. Britská vláda kromě toho pochybuje o tom, zda půjčovny aut jsou vůbec v konkurenčním vztahu k podnikům přepravy osob.

27. V každém případě potřebuje zákazník při uzavírání smluv na dálku o pronájmu auta podle britské vlády stejnou ochranu jako v jiných případech pokrytých směrnicí.

4 — Úř. věst. L 145. s. 1, dále jen „šestá směrnice o DPH“; Zvl. vyd. 09/01, s. 23.

5 — Úř. věst. L 105, s. 59; Zvl. vyd. 09/01, s. 112.

28. *Španělská vláda* uvádí, že obsah smlouvy o pronájmu auta není sám o sobě přepravou. Přestože označení „suministro/fourniture/provision“ ve španělské, francouzské a anglické⁶ jazykové verzi čl. 3 odst. 2 směrnice jsou matoucí potud, že mohou vést k dojmu, že se vztahují také na poskytnutí movitých věcí, směrnice stanoví pouze výjimku z rozsahu působnosti pro provedení přepravy jako takové, a nikoliv pro poskytnutí prostředků. Toto vyplývá především z první odrážky čl. 3 odst. 2, která v protikladu k druhé odrážce čl. 3 odst. 2 výslovně obsahuje pojem „dodávka“.

působnosti směrnice takové služby, u kterých by odstoupení od smlouvy krátce před datem poskytnutí služeb vedlo k závažným důsledkům pro podnik poskytující služby. Toto riziko v případě půjčovny aut neexistuje, neboť tam se vozidlo vrací zpátky do „vozového parku“, je tedy podniku dále k dispozici.

B — Právní posouzení

29. *Komise* souhlasí s tím, že čl. 3 odst. 2 se nevztahuje na smlouvy o pronájmu auta. Tento závěr vyplývá již z přirozeného výkladu pojmu „přepravit“. „Přepravit“ znamená přemístit osoby nebo věci na jiné místo. Toto obsahuje tedy aktivní prvek, který chybí při prostém poskytnutí pronajatých aut.

31. Předběžná otázka se týká výkladu druhé odrážky čl. 3 odst. 2 směrnice o smlouvách uzavřených na dálku, a zvláště vyjasnění pojmu „přepravní [...] služby“.

30. *Komise* dále uvádí, že všechny výjimky z rozsahu působnosti se sice týkají služeb vyžadujících rezervaci, cílem zákonodárce bylo nicméně navíc vyjmout z rozsahu

32. Druhá odrážka čl. 3 odst. 2 vylučuje z působnosti jednotlivých ustanovení směrnice smlouvy o poskytování ubytovacích, přepravních, stravovacích nebo zábavních služeb, v nichž se dodavatel po uzavření smlouvy zavazuje, že tyto služby poskytne ke konkrétnímu datu nebo během konkrétní lhůty.

6 — Tyto pojmy jsou ve výše uvedených jazykových verzích matoucí potud, že mohou znamenat jak poskytování služby, tak dodání věci. Vzhledem k tomu, že německá verze užívá pojem „Erbringung“ (poskytování), její znění nedovoluje zaujmout analogické stanovisko.

33. Tento článek tedy představuje výjimku z rozsahu působnosti ustanovení sekundárního práva, která podle ustálené judikatury

Soudního dvora musí být vykládána restriktivně⁷. Toto platí obzvláště v rámci ochrany spotřebitele⁸, protože právě v této oblasti je obzvláště nutné přihlédnout k ochrannému účelu dotyčného právního aktu při jeho výkladu.

vykládán ve světle obecného kontextu směrnice a v souladu s jeho obvyklým smyslem⁹.

34. Co se týče pronájmu aut vyplývá nejasnost sporné výjimky ze skutečnosti, že předmětem dotčených smluv by mohly být přepravní služby potud, že jejich účelem je poskytnutí dopravního prostředku. Vyjdeme-li ze znění sporné výjimky, je tedy třeba v podstatě odpovědět na otázku, zda na poskytnutí dopravního prostředku je třeba nahlížet jako na poskytnutí přepravní služby. V této souvislosti si zvláštní pozornost zaslouží obzvláště účel výjimky.

36. Podle obecného názoru je pro přepravu určující přemístění osob nebo věcí na jiné než výchozí místo. Přitom ale nestačí, že je přepravní služba provedena samotným příjemcem služby – jak je tomu v případě pronájmu auta – naopak právě přemístění na jiné místo patří přirozeně k podstatným povinnostem poskytovatele služeb. Na tuto okolnost právem poukázala francouzská vláda ve svém ústním vyjádření.

1) K pojmu „přepravní“ v čl. 3 odst. 2 směrnice o smlouvách na dálku

35. Směrnice sama nedefinuje pojem „přepravní“, takže tento pojem musí být v zásadě

37. V souvislosti se směrnicí o smlouvách na dálku by nicméně rozdílný výsledek výkladu mohl vyplynout již z pouhé skutečnosti, že některé jazykové verze ustanovení obsahujícího zmíněnou výjimku neuvádějí „přepravu“ jako takovou, ale obecně poskytování služeb „v oblasti“ přepravy. Takto se německá, jakož i italská verze týkají všech služeb „in den Bereichen [...] Beförderung“ nebo „relativi [...] ai transport“, zatímco například francouzská, španělská nebo anglická verze předpokládá službu „přepravy“¹⁰. Přitom ale není

7 — Viz rozsudky ze dne 7. září 1999, Gregg (C-216/97, Recueil, s. I-4947, bod 12) a ze dne 18. ledna 2001, Komise v. Španělsko (C-83/99, Recueil, s. I-445, bod 19).

8 — Viz mimo jiné rozsudky ze dne 10. května 2001, Veedfald (C-203/99, Recueil, s. I-3569, bod 15), a ze dne 13. prosince 2001, Heininger (C-481/99, Recueil, s. I-9945, bod 31).

9 — Viz rozsudek Komise v. Španělsko, uvedený výše v poznámce pod čarou 7, body 16 a 20.

10 — Viz výše poznámka pod čarou 6.

vyloučeno, jak se například domnívá španělská vláda, že znění různých jazykových verzí připouští také širší výklad.

38. Dle ustálené judikatury musí být rozdílné jazykové verze předpisu Společenství vykládány jednotně a pokud se vyskytnou odlišnosti mezi těmito verzemi, musí být dotčené ustanovení vykládáno s ohledem na obecnou strukturu a účel právní úpravy, k níž náleží¹¹.

39. Směrnice jednak směřuje k rozsáhlé ochraně spotřebitele, která má být v zásadě zajištěna ve všech oblastech, ve kterých existuje zvýšená potřeba informování na základě užívání prostředků dálkového prodeje. Kromě toho mají být ale ze směrnice vyňaty určité oblasti, u kterých měl zákonodárce za to, že by mohly být obzvláště závažně dotčeny striktními požadavky směrnice o smlouvách na dálku.

40. Pokud se do výkladu zapojí mimo jiné přípravné práce ke směrnici o smlouvách na dálku, jakož i jejich znění, které upřesňuje, že služby mají být poskytnuty ke konkrétnímu datu nebo během konkrétní lhůty, pak je třeba konstatovat, že u všech vyňatých

oblastí vyjmenovaných v druhé odrážce čl. 3 odst. 2 záleží v podstatě na tom, že se jedná o oblasti poskytování služeb, pro které jsou prováděny rezervace. Důvod pro to spočívá v potřebě chránit poskytovatele služeb obzvláště před zrušením již provedené rezervace služby v krátké lhůtě¹².

41. Závislost podniku na rezervaci s sebou totiž nese různé náklady, které by podnik vystavily v případě chybějící náhrady značnému zatížení. Obzvláště se poskytovatel služeb už v okamžiku uzavření smlouvy zavazuje rezervovat určitou kapacitu na konkrétní dobu. Pokud ale příjemce služeb tuto službu nevyužije, je poskytovatel odkázán na to, aby znovu našel nového příjemce služeb, který by chtěl obdržet stejnou službu přesně ve stejné době. Toto se může ukázat z hlediska zohlednění zvláštních přání zákazníků při neexistenci odpovídající flexibility problematickým – odlišně od případu nové nabídky prodeje zboží nebo služeb, ve které rezervace nehraje žádnou roli.

11 — Rozsudky ze dne 27. října 1977, Bouchereau (30/77, Recueil, s. 1999, bod 14); ze dne 7. prosince 1995, Rocklón (C-449/93, Recueil, s. I-4291, bod 28); ze dne 11. prosince 2003, Hässle (C-127/00, Recueil, s. I-14781, bod 70), a ze dne 29. dubna 2004, Plato Plastik (C-341/01, Recueil, s. I-4883, bod 64).

12 — Viz návrh směrnice Rady o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku, [KOM(92) 11 konečné, Úř. věst. C 156, s. 14]. Viz také společný postoj Rady (ES) č. 19/95 ze dne 29. června 1995 týkající se přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/.../ES ze dne [...] o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku (Úř. věst. C 288, s. 1).

42. Při zohlednění tohoto cíle – a sice zohlednění potřeb poskytovatele služeb – nezáleží tedy tolik na tom, zda se při provedení sporné činnosti skutečně jedná o provedení přepravy jako takové, ale mnohem více na tom, zda tato činnost spadá do oblasti přepravy, a je tedy vystavena stejným rizikům, jaká jsou uvedena v druhé odrážce čl. 3 odst. 2.

rozsudky Soudního dvora, které vyjasnily pojem dopravní prostředek.

45. Zda a do jaké míry jsou zde tyto rozsudky relevantní, je nicméně sporné.

43. Protože výjimka z rozsahu působnosti nemůže tedy záviset na skutečném provedení přepravy, nemůže být v každém případě vyloučeno, že také na poskytnutí dopravních prostředků lze nahlížet jako na službu v oblasti „přepravy“ a může spadat pod výjimku z rozsahu působnosti směrnice o smlouvách na dálku.

K relevanci odpovídající existující judikatury

46. Ve svém rozsudku Hamann¹³ měl Soudní dvůr za to, že jachty spadají také pod pojem „formy dopravy“ uvedený v čl. 9 odst. 2 písm. d) šesté směrnice o DPH¹⁴.

2) K poskytnutí dopravních prostředků jako přepravní službě

47. Co se týče místa poskytnutí zdanitelné služby, čl. 9 odst. 2 šesté směrnice o DPH obsahuje z praktických důvodů zvláštní určující kritéria. Určující kritérium pro pronájem movitých hmotných předmětů – místo užití – se nezdálo u pronájmu dopravních prostředků praktické, protože dopravní prostředky mohou jednoduše překročit hranice, a je tedy složité, pokud ne nemožné,

44. Společnost easyCar v podstatě uplatňuje, že se při pronájmu vozidel jedná o poskytování dopravních prostředků, které je jako služba pokryto čl. 3 odst. 2 směrnice o smlouvách uzavíraných na dálku stejně tak jako skutečná přepravní služba. Společnost easyCar odkazuje v této souvislosti na různé

¹³ — Rozsudek ze dne 15. března 1989 (51/88, Recueil, s. I-767, bod 15 a násl.).

¹⁴ — K pojmu motorové vozidlo v šesté směrnici o DPH, viz také například rozsudek ze dne 5. října 1999, Royscot Leasing a další (C-305/97, Recueil, s. I-6671, bod 20).

určit místo jejich užití¹⁵. Podle toho se tedy odpovídající zvláštní určující kritérium nepoužije na dopravní prostředky. Na tomto pozadí Soudní dvůr odůvodnil kvalifikaci jachet jako „forem dopravy“ složitostí určení místa užití a nezbytností zabránit tomu, aby platba DPH úplně chyběla. Tímto se rozhodujícím způsobem zaměřil na hlediska, která nemohou mít žádný význam pro výklad čl. 3 odst. 2 směrnice o smlouvách na dálku.

kterí disponují vozidlem, je dovoleno absolvovat cestu za lepších podmínek“.

49. Je tedy na místě úhrnem konstatovat, že řešení, která byla Soudním dvorem vypracována při výkladu šesté směrnice o DPH, mohou být použita v jiných souvislostech jen velmi omezeně. Navíc v projednávaném případě není sporné, zda pronájem auta může být kvalifikován jako přenechání dopravního prostředku k dispozici, ale spíše zda se zde jedná o přepravní službu ve smyslu směrnice o smlouvách na dálku.

48. Ke stejnému závěru docházím ohledně rozsudků ARO Lease¹⁶ a Lease Plan Luxembourg¹⁷, ve kterých Soudní dvůr – znovu na pozadí šesté směrnice o DPH – postavil leasing motorových vozidel pro účely určení místa poskytování služeb na roveň pronájmu dopravních prostředků. Totéž platí pro rozsudek ve věci Komise v. Španělsko¹⁸, ve kterém Soudní dvůr stran použití snížené sazby DPH konstatoval, že „poskytnutí silniční infrastruktury uživatelům za poplatek nespočívá v poskytnutí dopravního prostředku, ale spočívá v tom, že uživatelům,

50. Konečně ani směrnice 83/182 a na ní založená judikatura nemohou věc objasnit, protože i v tomto případě se týká předmět právní úpravy jiné oblasti, než je ochrana spotřebitele, a sice daňového práva.

51. Stejně tak se výraz „přepravní služba“ nedá odvodit z obecných právních zásad První směrnice Rady 80/1263/EHS ze dne 4. prosince 1980 o zavedení řidičského průkazu Společenství¹⁹ nebo následné směrnice Rady 91/439/EHS ze dne 29. července

15 — Rozsudek uvedený výše v poznámce pod čarou 13, bod 17.

16 — Rozsudek ze dne 17. července 1997 (C-190/95, Recueil, s. I-4383, body 11 až 14).

17 — Rozsudek ze dne 7. května 1998 (C-390/96, Recueil, s. I-2553, body 22 a 23).

18 — Rozsudek uvedený výše v poznámce pod čarou 7, bod 21.

19 — Úř. věst. L 375, s. 1.

1991 o řidičských průkazech²⁰, protože obě tyto směrnice se netýkají přepravy, ale jejich prvořadým cílem je spíše kategorizace jednotlivých tříd řidičských průkazů.

52. Jistě, je také možné odvodit z judikatury Soudního dvora, že ne všechny služby v přepravním odvětví představují přepravní služby. Pokud ale uvážíme, že se ve věci *Aéroports de Paris v. Komise*²¹ jednalo o posouzení poskytování služeb v souvislosti s provozem letišť, je toto bez dalšího evidentní.

Závěry ohledně výkladu směrnice o smlouvách na dálku

53. Pokud tedy z existující judikatury nemožno být vyvozeny žádné závěry ohledně výkladu směrnice o smlouvách na dálku, vyžaduje pojem přeprava uvedený v čl. 3 odst. 2 směrnice o smlouvách na dálku nezávislý výklad, který se odlišuje od výše uvedených směrnic a právních oblastí. Tento výklad musí odpovídat kontextu směrnice a ochrannému účelu jejích ustanovení.

54. Stran výjimky z rozsahu působnosti je třeba především uvážit, jak již bylo zdůrazněno²², že taková výjimka musí být podle ustálené judikatury vykládána restriktivně. Je proto tedy třeba věnovat patřičnou pozornost také příbuznosti existující mezi dopravními prostředky a přepravou ve smyslu druhé odrážky čl. 3 odst. 2.

55. Tak je pronajaté vozidlo v zásadě vhodné k tomu, aby kromě řidiče přepravovalo také předměty nebo další osoby. Ve prospěch domněnky, že se při pronájmu auta jedná o poskytování přepravních služeb – v každém případě v nejširším smyslu – svědčí dále účel, který spočívá ve využití pronajatého vozidla jako dopravního prostředku. Jistě, při pronájmu auta nemá pronajímatel většinou žádnou představu o užití pronajatého auta. Jak ale společnost easyCar nicméně nikoli neprávem zdůrazňuje, z toho, že pronájem vozidla je alternativou užití veřejných dopravních prostředků, vyplývá, že užití jako dopravní prostředek stojí v popředí.

56. Je tedy na místě konstatovat, že i když je předmětem pronájmu auta poskytnutí

20 — Úř. věst. L 237, s. 1; Zvl. vyd. 07/01, s. 317.

21 — Rozsudek ze dne 24. října 2002 (C-82/01 P, Recueil, s. I-9297, bod 27).

22 — Viz výše bod 33.

dopravního prostředku, přesto je v tomto rozsahu poskytována přepravní služba. Zda se ale přitom – jak je v tomto případě vyžadováno – jedná o přepravní službu ve smyslu čl. 3 odst. 2 směrnice o smlouvách na dálku, závisí nicméně hlavně na účelu dotčené výjimky z rozsahu působnosti směrnice o smlouvách na dálku.

3) K účelu výjimky z rozsahu působnosti podle čl. 3 odst. 2 směrnice o smlouvách na dálku

57. V projednávaném případě je třeba přezkoumat, zda druhá odrážka čl. 3 odst. 2 směrnice o smlouvách na dálku dovoluje, v souladu s jejím smyslem a účelem a při zohlednění cíle směrnice, kterým je ochrana spotřebitele, aby na poskytnutí dopravního prostředku bylo nahlíženo jako na přepravní službu.

Ke smyslu a účelu výjimky z rozsahu působnosti

58. I když je předmětem činnosti půjčovny aut poskytnutí dopravního prostředku, ze

smyslu výjimky by nicméně mohlo vyplývat, že ne *každé* poskytnutí dopravního prostředku spadá pod výjimku z rozsahu působnosti. Toto závisí zase na tom, zda je dotčený podnik vystaven v případě použití směrnice o smlouvách na dálku stejným finančním a faktickým důsledkům jako ostatní poskytovatelé služeb uvedení ve druhé odrážce čl. 3 odst. 2 směrnice. Totiž pouze když by podnik byl vystaven takovýmto následkům v případě použití směrnice o smlouvách na dálku, může být odůvodněno omezení ochrany spotřebitele v souladu s rovnováhou mezi ochranou spotřebitele a oprávněnými zájmy podniku²³, která je ve výjimce z rozsahu působnosti rozpoznatelná.

59. Jak bylo konstatováno výše²⁴, účelem výjimky z rozsahu působnosti je chránit určité služby, které předpokládají rezervaci a které by byly požadavky směrnice nepřiměřeným způsobem dotčeny. Toto vyplývá ze skutečnosti, že rezervace vede

23 — To ovšem znamená, že správný výklad dotčené výjimky z rozsahu působnosti není nutně ten „nejpříznivější pro spotřebitele“, neboť ze samotné existence takového ustanovení o výjimce vyplývá, že při výkladu této výjimky z rozsahu působnosti je nutná odpovídající rovnováha mezi ochranou spotřebitele a oprávněnými zájmy podniků. Přitom je důležité, že z inovativních služeb nebo distribučních cest budou mít v konečném důsledku prospěch spotřebitelé.

24 — Viz výše body 40 a následující.

k poskytnutí kapacit, které nemohou být využity jinde, a tím mohou vést k vysokým nákladům promarněné příležitosti na straně poskytovatele.

61. Podstatným znakem nepřiměřeného zatížení by ale byly zvýšené organizační náklady na základě existující rezervace. Tak tomu zpravidla nebude u pouhého přenechání pronajímaných vozidel k dispozici, alespoň ne tehdy, když například příprava vozidla (čištění, tankování atd.) je beztoho prováděna nezávisle na základě dodatečné dohody, jak se tomu zdát být u společnosti easyCar.

K případnému nepřiměřenému zatížení pronajímatele auta

60. Půjčovna aut, která uzavírá veškeré smlouvy prostřednictvím internetu, je zásadně odkázána na rezervaci svých služeb, protože jen tak je schopna hospodářsky využívat vozidla. Ale i v případě „tradičních“ pronajímatelů aut dovoluje rezervace využívat vozový park hospodárněji. Toto hledisko hospodárnosti se samo o sobě nicméně nezdá rozhodujícím, pokud například uvážíme, že dokonce v případě pronajatých vozidel, které se v krátké lhůtě uvolní, může být ještě uzavřen výhodný obchod, například přes takzvané nabídky na poslední chvíli. V tomto případě disponuje poskytovatel systémem, který mu na poslední chvíli umožňuje čelit nedostatečnému vytížení. Použití práva na odstoupení od smlouvy stanoveného směrnicí o smlouvách na dálku na pronájmy aut není tedy samo o sobě způsobilé k tomu, aby zakládalo nepřiměřené zatížení dotčených podniků z hlediska hospodárnosti.

62. Půjčovna aut není navíc odstoupením od smlouvy dotčena stejným způsobem jako obecně přepravní podniky, které nesporně spadají pod výjimku z rozsahu působnosti. Přesto také v oblasti pronájmu aut mohou smlouvy zrušené v krátké lhůtě vést k tomu, že kapacity se uvolní a zůstanou nevyužity během rezervovaného období. Přepravní podnik musí nicméně v protikladu k půjčovně aut navíc v zásadě také vyřešit otázku (případného) adekvátního přerozdělení zaměstnanců, které momentálně nepotřebuje. Nezávisle na tom musí přepravní podnik nést také zvýšená rizika na odpovědnosti za přepravované zboží nebo osoby, která zapříčiňují zvýšené náklady. Kromě toho chybějící možnost využití vozidla

z vozového parku, jak je tomu v případě půjčovny aut, by měla být spojena s menšími náklady než provedení přepravní služby s vysokým podílem volné kapacity.

dotčen pouhou existencí práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy.

63. Jiný závěr nevyplyvá ani z možné existence konkurenčního vztahu mezi podnikem pronájmu aut a obzvláště podniky osobní přepravy, které spadají pod výjimku z rozsahu působnosti podle čl. 3 odst. 2 směrnice o smlouvách na dálku. Zda skutečně existuje takovýto konkurenční vztah není důležité, neboť i v tomto případě by se muselo vzít do úvahy, že nepoužití směrnice o smlouvách na dálku na takového přepravní podniky je odůvodněno především zvláštními požadavky na provoz a zaměstnance, jako jsou například zvláštní licence, závislost na sítích, částečně faktická kontraktační povinnost, což jsou požadavky, které se nevyskytují ve stejné míře u půjčovny aut.

65. Půjčovna aut může být tedy v zásadě hodna ochrany jen tehdy, pokud je sama závislá na celkovém konceptu, který překračuje rámec jednotlivého podniku. Řízení, v jehož rámci byla položena předběžná otázka, se týká půjčovny aut easyCar, která je součástí víceoborového konceptu (easyJet, easyBus, atd.). Půjčovna aut, která je integrována do konceptu, jenž zahrnuje také oblasti, které spadají pod výjimku z rozsahu působnosti směrnice o smlouvách na dálku, do té míry, že je skutečně vystavena závažným důsledkům například z důvodu nezbytné personální nebo provozní identity nebo smíšených nabídek (let + pronajaté vozidlo), by mohla spadat pod výjimku z rozsahu působnosti. Půjčovna aut by totiž jinak byla na základě výše uvedených důsledků v horší pozici než její konkurenti. Navíc by mohla být ochrana spotřebitele za takového situace zajištěna eventuelně v dostatečné míře směrnicí Rady 90/314/EHS ze dne 13. června 1990 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy²⁵.

66. Z okolností, na nichž se zakládá předběžná otázka, nicméně nelze dovodit takovouto závislost.

64. Ze všeho výše uvedeného je zřejmé, že systém služeb půjčovny aut není nadměrně

67. Toto vše v zásadě neodůvodňuje, aby byla vyloučena nebo omezena ochrana spotřebitele v rámci uzavření čisté smlouvy o pronájmu auta tím, že se nepoužijí ustanovení směrnice o smlouvách na dálku, protože spotřebitel musí být především vybaven dostatečnými informacemi na to, aby mohl pochopit obsah smlouvy. Ale právě podnik – jako je například předběžnou otázkou dotčená půjčovna aut easy Car –, který na základě vysoké roztržitelnosti dílčích plnění vytváří úspory nákladů, musí být

podroben zvýšené informační povinnosti, například uvedení, které služby jsou zahrnuty a které musejí být dodatečně rezervovány.

68. Je tedy namístě konstatovat, že poskytnutí dopravních prostředků půjčovnou aut na základě smluv o pronájmu může být z rozsahu působnosti směrnice vyloučeno jen tehdy, když by pronajímající podnik v případě uplatnění práv, která jsou obsažena v ustanoveních uvedených v čl. 3 odst. 2 směrnice o smlouvách na dálku, byl podroben stejně závažným důsledkům jako podnik, který sám provádí přepravu. Tak tomu nicméně v zásadě není u „běžné“ půjčovny aut.

V — Závěry

69. S ohledem na vše výše uvedené navrhuje odpovědět na předběžnou otázku následovně:

„Čistá smlouva o pronájmu auta nepředstavuje ‚smlouvu o poskytování přepravních služeb‘ ve smyslu čl. 3 odst. 2 směrnice 97/7/ES o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku.“